

XXI:a århundradets yrkeslärarprofil

För att beskriva profilen på yrkeslärare har denna studie analyserat både strukturer och innehåll i nuvarande yrkeslärarutbildning i de länder som deltar i projektet, det vill säga Belgien, Grekland, Portugal, Rumänien, Spanien och Sverige, samt sammanställt en rangordning av yrkeslärarkompetens och kompetensbehov hos 242 lärare i dessa sex länder, som deltog i behovsanalysen undersökningen.

Eftersom vi tror att både resultatet från vår skrivbordsforskning och resultaten från enkäten är lika viktiga, presenterar vi härmed en sammanfattning av våra resultat och lägger fram förslag beträffande innehållet i en ny läroplan som utvecklats inom XXI TRAINER projektet.

1. Gap mellan vikten av kompetenser/färdigheter och nuvarande kompetenser/färdigheter hos yrkeslärare i vår studie

Vi anser att eftersom det finns ett mätbart gap mellan vikten av respektive kompetens/färdighet och den nuvarande nivån på samma kompetens/färdighet kommer kursplanen i XXI TRAINER-projektet till att börja med huvudsakligen fokusera på nedanstående färdigheter/kompetenser:

Pedagogiska färdigheter/kompetenser

nuvarande inlärningsteorier	stimulera ett aktivt deltagande bland studerande
elevcentrerade metoder	innovation inom utbildningens utformning
innovation inom utbildningens utformning	undervisning på flera nivåer
tänka utanför boxen	ge feedback
motivation och stöd	konst, design, berättande för lärande
varierade inlärningssituationer	kreativitet
bedömning	kollaborativt lärande
utvärdering av utbildning	identifiera elevens färdigheter

Organisatoriska färdigheter/kompetenser

ECVET	planera utbildning som är relevant för arbetsmarknaden
Deltagande i nätverk, föreningar, gemenskaper	
CVET	planera utbildning som är relevant för målgruppen
organisera utbildning	

Transversella färdigheter/kompetenser

De yrkeslärare som deltog i undersökningen anser att deras nivå av övergripande kompetenser/färdigheter är redan mycket hög, en mätbar gap som visas på diagram 7 kan bara gälla för följande färdigheter (resultaten av undersökningen visas i tabellerna 15-18, i diagram 7.), därför föreslår vi att inkludera i kursplanen i XXI TRAINER-projektet en utveckling av nedanstående övergripande färdigheter:

ledarskap

problemlösning

tidsplanering

självkännedom

ICT-relaterade/digitala färdigheter/kompetenser

informationsarkitektur

online-samarbete

effektiv sökning av internetinnehåll

användning av sociala nätverk

självutveckling inom IT

kritisk användning av teknik

användning av multimedieverktyg för att utforma resurser

ansvarsfull användning av Internet

använda IT och media i utbildning

Grön inställning/färdigheter

medvetenhet om nuvarande miljöinitiativ

ansvarsfull användning av resurser

2. Kompetensnycklar utvecklade av nuvarande yrkeslärarkursplaner i projektländerna och kompetensutvecklingsområde

Enligt resultaten från undersökningen i partnerländerna (Belgien, Grekland, Portugal, Rumänien, Spanien och Sverige) om det nationella certifieringssystemet för yrkeslärare, inklusive yrkesstandarder och innehåll i yrkesutbildningen, finns det en liten skillnad beträffande färdigheter/kompetens som explicit behandlas i yrkesutbildningen i dessa länder. I tabellen nedan presenteras gemensamheter och skillnader beträffande fokus på färdigheter/kompetenser för yrkesutbildningen i de länder som deltar i projektet. (100% innebär att respektive färdighet/kompetens tas upp i alla 6 länder, innebär 50% att respektive färdighet/kompetens tas upp i 3 av länderna osv.)

Läroplanen för projektet XXI Century Trainer kommer att fokusera på kompetensområden som i mindre utsträckning ingår i existerande yrkesutbildningsprogram.

Tabell 1.

MODUL	Färdighet/Kompetens	% av partnerländerna där denna kompetens uttryckligen förekommer i kursplanen i yrkeslärarutbildningen.
Den institutionella ramen	Kommunicera och genomföra skolans värderingar, inklusive mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värden	50%
Förberedelse och planering av utbildning	Analys av utbildningsinnehåll	100%
	Planering av utbildningsverksamhet	100%
Utformning av utbildning	Utforma utbildningsprodukter baserade på utbildningsbehov	83%
	Skapa/utforska didaktiska resurser och multimedieverktyg	33%
Genomföra utbildning riktad mot kunder/yrkeslever	Tillämpa differentierade tekniker för pedagogisk samverkan och gruppdynamik	67%
	Skapa möjligheter för alla elever att lära och utvecklas	17%
	Hantera gruppdynamik	33%
	Undervisa många nivåer samtidigt	17%
	Använda tekniska verktyg (online-plattformar, sociala medier) för effektivt och underhållande lärande	17%

	Använda och hantera samarbetsplattformar och lärplattformar	33%
	Tillämpa metoder för att hantera mångfald i utbildningssammanhang	17%
	Identifiera och åtgärda särskilda utbildningsbehov	17%
	Förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av elever	17%
	Ta hänsyn till, kommunicera och etablera ett genus- och jämställdhetsperspektiv i utbildningsverksamheten	17%
	Motivera elever (stimulera varje elevs lärande och utveckling)	17%
Speciella träningsmetoder och tekniker	Uppmuntra personlig reflektion och självlärande	17%
	Främja lärande genom gruppdynamik	17%
	Flexibel inställning till utbildningssituationer	17%
Övervakning och utvärdering	Utforma utvärderingsverktyg	33%
	Att ge feedback till studerande	83%
	Bedöm studieresultat som uppnåtts / observera, registrera, analysera elevers lärande	100%
	Göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter samt hållbar utveckling	17%
	Kritiskt och självständigt använda och reflektera över egna och andras erfarenheter och forskning	17%
Organisation och ledning	Marknadsföring av utbildningen	17%
	Planering av utbildningsprogram	17%
	Organisation av utbildningen och utbildningsmoduler	17%
	Utvärdering, förbättring och kvalitetssäkring av utbildningen	17%

Självutveckling	Hantera dynamiken för livslångt lärande (utveckla kunskaper och färdigheter relaterade till både yrkesämnen och pedagogik)	33%
Digitala kompetenser	Utforska multimedia resurser och hantera samarbetsplattformar	17%
	Säkert och kritiskt använda digitala verktyg och olika medier i utbildningsaktiviteter	17%
Transversala kompetenser	Anta en entreprenöriell och kreativ attityd	17%
	Social och interpersonell kompetens	33%
	Kommunikation (lyssna, tala, skriva)	100%
	Konflikthantering	33%
	Mångkulturell medvetenhet	83%
	Kritiskt tänkande	17%
	Lagarbete	17%

3. Rekommendationer för kompetens och färdighetsutveckling inom projektet XXI TRAINER

Baserat på resultaten från utbildningsbehovsundersökningen och dokumentsundersökningen om nationellt certifieringssystem för yrkesutbildningsutbildare som utförts i samtliga sex partnerländer, kan det konstateras att yrkesutbildare idag svarar upp mot flera utmaningar och måste vara beredda att tillgodose behoven hos en alltmer konkurrenskraftig yrkesutbildning genom att uppdatera sin professionella och transversella kompetens och anpassa dem till förändrade roller.

Utbildare måste ha kompetenser som inte bara är relaterade till specifika tekniska områden, men de måste också vara "själv-entreprenör". Som "egen karriärförvaltare" eller ledare av sig själv måste de följa trenderna i samhället och anpassa sig till förändringar på arbetsmarknaden, utveckla olika nya kunskaper för 21:a århundradet.

Utbildaren ska inte bara undervisa och överföra kunskap, han/hon måste vara en lärande coach, en kunskapsförmedlare som stimulerar och inspirerar utvecklingen av nya beteenden och attityder, en yrkesperson som har ett positivt inflytande på sina elevers prestationer, en som kan identifiera och hantera skillnader mellan olika elever och vad det får för konsekvenser.

Följaktligen krävs det idag att utbildare behöver utveckla inte bara pedagogisk kunskap och färdigheter utan också attityder och beteenden för att möta konkurrenterna av andra utbildare på marknaden.

Differentieringen innebär att man måste vara entreprenör, vara självständig och ha initiativförmåga, kunna anpassa sig till alla grupper och göra mer än vad som är traditionellt och konventionellt. Med andra ord krävs det innovation, kreativitet, mångfald och medling.

Eftersom en befintlig nisch för närvarande finns tillgänglig på partnerskapsnivå (avsnitt VI.1.) och angivna utbildningsbehov och prioriteringar hos utbildarna i partnerländerna (avsnitt VI.2.) är lika viktiga, föreslår vi att föra de två kriterierna samman till en gemensam.

Vid analys av

1. *förteckningen över färdigheter som i mindre utsträckning behandlas av yrkesutbildningar* i de sex partnerländerna (avsnitt 1.) och
2. *resultaten av undersökningen av 242 yrkesutbildare/lärare* (se tabell 1 i avsnitt 2)

framträder **en kompetensprofil för yrkesutbildare**, där (förutom de kompetenser som hör till specifika tekniska områden) följande kompetensområden är av högsta betydelse och därför bör **läroplanen i XXI TRAINER** projektet främst fokusera på utveckling av dessa.

Trots skillnaderna i terminologi som användes inom yrkesutbildningen i de olika partnerländerna fann vi att de flesta yrkesutbildningar grupperar kompetenser på liknande sätt och vi föreslår att vi i kursplanen bör gruppera de viktigaste yrkeslärares färdigheter/kompetenser enligt nedan:

Tabell 2.

Modul	Färdigheter / kompetensområden som ska täckas
Utformning/planering av utbildning	Innovation i upplägget av utbildning Nuvarande inlärningsteorier Planeringsutbildningsprocess relevant för arbetsmarknaden Planeringsutbildningsprocessen relevant för målgruppen
Genomförande av utbildning	Elevcentrerade metoder Identifiera elevernas färdigheter Varierade inlärningssituationer Problemlösning Stimulera aktivt deltagande Undervisning på flera nivåer Motivation och stöd

Användande av innovativa metoder och tekniker i utbildning	Främja tänkande utanför ramen Främja kreativitet Främja lärande i grupp Konst, design och berättande för lärande
Uppföljning och utvärdering	Bedömning Utvärdering av utbildning Ge feedback
Organisation och ledning	ECVET / CVET Deltagande i nätverk, föreningar, communities Ledarutbildning Tidsplanering Självmedvetenhet (självreflektion) Medvetenhet om nuvarande miljöinitiativ Ansvarig resursanvändning Ledarskap
Digitala kompetenser	Informationsstruktur Samarbete online Effektiv sökning av innehåll på internet Användning av sociala nätverk Egenutveckling inom IT Kritisk användning av teknik Användning av multimedieverktyg för att utforma resurser Ansvarig användning av internet
